

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, esütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Őrhasábas petitorsért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több ízbeni hirdetések, alkuszint a legolcsóbb árért.

nyilvános ma is hallhatók az Ellenőrzésről, ne zavarja meg őket hazafini és kötelességük szigorú teljesítésében egyetemesen.

Feloldás szerkesztő a kiadótulajdonos: OLAH KÁROLY.

Főmunkács: SZATMARI KÁROLY.

Nyitltér. Arlejtési hirdetmény.

Sz. Kir. Debreczen városában felállítandó... 1000 ft. — kr. 3104 ft. — kr. 91 ft. 80 kr. 275 ft. — kr. 1470 ft. — kr. 495 ft. — kr. 150 ft. — kr. 483 ft. — kr. 1242 ft. — kr. 48 ft. — kr. 665 ft. 16 kr. 1825 ft. 95 kr.

etés.

személyi közbizság tudomására... Tisztelettel: Friedmann Adolf, és Guttman Mor.

Eladó vagy bérbe adandó ház.

Kisváradutczán — 2106. sz. alatt fekvő, 6 szobát, konyhát, kamarát és pincét tartalmazó, cseréppel fedett új házat 2 és fél hold onodó földével együtt, előnyös feltételek alatt örök áron eladó, vagy több évre egészben bérbe adandó. Értekezhetni bent lakó tulajdonossal.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Egy évre 10 ft. — kr. 1/2 évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „

A legjobb politika.

** Jobboldalról is kezdik már hangoztatni ama szavakat, hogy egyesüljenek a pártban az összeférhető szabadelvű elemek. Tagadhatlanul, minden pártba, s ez által a hazára nézve is az volna óhajtatandó, hogy a lehetőleg rokonelemek tömörüljenek.

Pedig a pártok épen e célra nem akarnak működni, legalább tetteikből ily irány nem látszik. Sőt még azt a komikus hirt is rebesztetik már, hogy a jobboldalon új párt akar alakulni, s ennek neve — jobbközép volna. Hát még sem elégték meg az eddigi pártszakadásokat, hogy újat találtak ki? Utójjára mig odaérünk, hogy több párt lesz, mint képviselő.

A ki a jelenlegi tizenhárom párt közül sem tud magának egyet kiválasztani, annak a részére bajosan fogunk már kedve szerinti új pártot feltalálni. Csak volna legalább a képviselőházban valaki, a ki ezt beáitva, hozzá fogna az egyesítő nagy munkához!

De ugy látszik, hogy maguk a képviselők sinesenek tisztában egymás szándékaitval, s ezért nem fejlődnek ki az a kölcsönös bizalom között, mely az egyesülésre vezetne. Elpalástolt gondolatok lappanghatnak az egyes pártok köp nye alatt, mert hiszen, ha csupán a közérdektől vezéreltetnénk, akkor nem forgácsolnák szét erejüket.

E zürzavar már kezd kihálni a választókerületekbe is. A rimabrozi kerületben történt épen, hogy a választók közül mind a bal, mind a jobboldal egy jelöltet tüzött ki mert az oly programbeszédet tartott, hogy annak alapján mindenik fél a maga emberének vallotta. Névvel is lehetne ezen, ha oly szomorú nem volna.

Igen élénk tünneti fel e példa állapotunk ziláltságát, a nép könnyenhiőségét. Politikai úzerkedés ez, nem alkotmányos élet. Hiszen ha az alkusz két helyről is vesz tel pénzt; annak elintézéséről rendelkezik a törvény. De a politikai életben megtörténhetik az hogy két oldalra is szót adhatnak — büntetlenül. Hisz az az ember okvetlenül cserben hagyja vagy az egyik, vagy a másik pártot, mert nem bírhat egyidőben kétféle szakadói szavazatával S akkor? — A megcsalott párt, akár a bal akár a jobb legyen is az, hol fog találni kárpótlást?

De nemcsak ez a példa van arra nézve, hogy a zürzavar nagy a választók közt. Ott vannak a középpárt korcsműveletei, melyek azt mutatják, hogy a nép már nem tud különbséget tenni az élvek s az elvtelenek közt. Parlamenti életünk jövőjének ásunk sirt az ily eljárások által. Vegyük elő azért a legjobb politikait, az egyetértést; s ha öszzetudunk vergődni, akkor induljunk aztán — a közös elégség ellen. Ha mindig egymást döngtetjük: abból ügyünk keveset, vagy épen semmit nem nyer. Ha pedig a jelenlegi uton haladunk.

Tanügyi levelek a debreczeni ref. főtanoda köréből

Midőn e kérdésekre főiskolánkra viszonyítva egymással szembe állítjuk, vajon a tanodáknál, a jogakadémia állítványok-e oly módonban és mérvben, amint azt a tudomány mai követelményei igénylik; vagy pedig talán szélszerűbb és kívánatos volna protestáns szempontból, az önálló bölcseleti tenfolyam (akadémia) felállítását; e kérdések vitásánál és eldöntésénél nem pusztán általános elvekkel kell kiindulni, hanem a létező viszonyok és körülmények veendő figyelembe; mert föltétve, hogy a tisztult reformátó egyházkerület ily helyzeten volna, hogy most kezdenék szervezni debreczeni főtanodát, akkor egészen más tekintet parancsolnának és szabnak meg azirányt az intézkedésekre nézve; nem lehet tehát csekély véleményem szerint, tabula rasa-nak tekinteni, főtanodánk mostani szervezetét és berendezését; nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy jogakadémiaink tényleg léteznek, s abban 2 jogtanári szék alapját — a kegyes hagyományok és alapok rendelkezése ellenére, más czérra használják fel, mint a melyre azok tételek, aligba meg nem sértsé volna ez azon tiszteletnek és jogi szempontnak, melyvel a hagyományok akaratát és czéljait iránt viseltetni erkölcsi kötelesség; az az körülmény, hogy a tanodák, hogy mind a 3 jogtanári székben az egyének által foglalt s az egyházkerületről nem lehet föltételezni oly nem indokolt eljárást, hogy őket hivataluktól megfosztja; ez amily méltánytalanság ép oly mértékben igazságtalanság eljárást is lenne; tehát ha nem tévedek, ezen indokokat és körülményeket figyelembe véve, aligba lehet a 3 jogtanári szék alapját, oly biztosan és könnyű móddal, a bölcseleti tenfolyam alapoké közé sorolni be, amint azt az újabb tanügyi levelek írja ki-gondolta és számítottá.

De lássuk az újabb tanügyi levelek irójának tervét közelebbről s a bizonyítást, melynek fogva a bölcseleti tenfolyam felállítását 1/2-részzel kevesebb költségbe kerülne főtanodánk helyzeti viszonyaiból kiindulva, mint a jogakadémia szervezése, vagyis még abban 5 tanszéknek előállítását.

Czikkező a jogakadémia megszüntetésével 3 bölcseleti tanári szék megalapítását reményli, a tervre vonatkozólag kifejezetten aggodalmast és nehézséget; továbbá a jelenlegi fenálló bölcseleti tanszéknek kívül, a vegytan, földtan tanára tanszékét is a bölcseleti tenfolyamba helyezni át; nemkülömben a gymnasiumi történelem, mér- és természettan, magyar irodalom és természetrajz tanárait is mindmennyit önálló bölcseleti tanerőkkel számítja be; s mindezekhez csak 2 rendes bölcseleti tanári állomást kíván szerveztetni, 2-ot pedig a gymnasiumba, s ily szervezettel — szerinte — kész a bölcseleti tenfolyam és tanárképezés.

Az önálló bölcseleti tenfolyam ily módon szervezésétől annak valódi fölvirágzását és tartós életét nem reménylhetem, sőt ezen berendezés egy a bölcseleti tenfolyamnak mint központonaknak nagy hátrányára szolgálhat, véleményem szerint. — A bölcseleti akadémia a tudományok egész más körében mozog mint a gymnasium, s lehet valaki igen kitünő gymnasiumi tanár, még abból nem következik hogy a bölcseleti tenfolyam szinté oly mértékben emelkedjen; az önálló bölcseleti tenfolyam mely és beható tudomány — buvárlatot, magának a tudományknak előbbvitelét föltételezi és kívánja meg a gymnasiumi oktatás és tanítás, a tudományok értékét előadásokat és tárgyalásokat kizárván, általános alapismeretek közlésére szorítkozni; mindgyökirel meg a czél, melyre a tanítás és előadás irányozva van. — Nekem tehát nincs reményem és bizalmam ahoz, hogy a gymnasiumból kölcsönözött tanárokból tejjék ki legnagyobb részben a bölcseleti tenfolyam sőt a mint e lapok múlt év 241 számában részlete sen kifejtettem és indokoltam az ily szervezettel helyeselné épen nem tudni a tudomány érdekében, De a gymnasiumi oktatásnak is sokszoros hátrányára szolgálhat, az eféle beosztás

— Szlávi már hazatért Bécsből, hol a keleti vasút ügyében járt, de semmi vigasztaló hirt nem hozott.

— Uj képviselők. A vágvetsci kerületben Késár Márk Károly esperes-plebánus (középpárt) a jobboldalról a balközépre tért gr. Eszterházi István helyett képviselővé választott.

— Királyunk febr. 9-én megy Sz. Pétervárra, s onnan 14 nap múlva tér vissza. Andrassy és Hoffman oszt. tanácsos vele mennek.

— Udvari értesítés. A miniszterelnöki iroda a következőket közli. Hetfőn, 1874. évi január hó 12-én d. e. 11 órakor nyilvános templomi menet tartatik. A szent miséidőzöt után 6 óráig, és apostoli királyi felsége, a biboratói méltóságra emelt Sinaur János, Magyarország herceg-prímása és esztergomi érseknek a budai várkapórában a biboratói baretet ünnepélyesen fölmenti méltóztatandó. A belső titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok a várpalota nagy termében gyülekeznek, a kápolnába való kíséretet képezik, ugyannót az ünnepépen az inszabekben jelen vannak s 6 felségét legmagasabb lakosztályába ismét visszaküldik. A résztvevők a disztribúción s fölötleg a magykereseti rendszámaival jelennek meg. A főnálló udvari gyzás ez alkalommal letétetik. A kocsibéjárás a felső varnégyszögélre leendő.

— A miniszteri hivatalok végleges rendezésig a központon semmi állomás nem töltetik be; az uponan kinevezett miniszteri hivatalnokok már csak tiszteletbeliek, s fizetés nem huznak. Jónak látszik ez első tekintetre, de az tény, hogy a hivatalnokok csak szaporodnak, s az előfettettek által megválasztott hivatalokat pedig betöltik. Így nem nyernék ezzel semmit.

— Bobron, négyülés tartott e hó 7-én, s ez zajosnan sürgette Aranyegye önállóságát. A képviselőnek bizalmatlan szavazatait, ha a megye behelyezését pártolná. Kubinban hetfőn lesz négyülés; az elkeseredés nagy a beolvasszák miatt.

— Danvers ur. hogy fogják magukat ki-huzni a bajból.

— Valóban, vágott közbe az orvos — ennél valami nevessegebb jelenetet képzelnem sem lehet. Alighogy Tandy elment a lyukon, Darby azon gondolatban volt, hogy most rajtam a megistiztetés sora, mert, ugymond, idősebb is vagyok, meg előjárója le. Látnán azonban, hogy én e tervet semmiesetre sem akarom elfogadni, kész volt az ugrásra. Vastagabb testalkatú lévén, mint Tandy, nem sikerült a salto mortale. Midőn leugrott a lyukba, egyszerre csak fonakadt s mint dugó az üvegben, ugy evezteit a nyilvánban.

— A nevetés, mely ez előadást követé, szűnni nem akart s Tandyt teljesen kárpótlá, ártelt szenvedéséért. Már másról akart beszélni a társaság, midőn a kis Emma ismét a dologra tért:

— Oh, beszéid el nekünk, jó Darby. — szólt — hogy butvált keresztül a lyukon. Beszéid el, kerünk! — Te tulajgosan kíváncsi vagy, kis testvérem, — válaszolt Darby — de én jó, én elbeszéltem a történet végét is. Ha nem aztán elégedj is meg azzal, ha a hely egeret szűl a várakozásodat ki nem elégíti. A mint engem behát a lyukon keresztül huztak, sőtét folyosón találtam magam, melyet csak gyéren vi-lágitott egy ronda mécs. A folyosó ott vette kezdetét, hol engem ő felségeik lehuztak a ly-

Külföld.

Lipót bajor herceg neje, Gizella főhercegnő leánygyermekét szült; ez újszülött a magyar királyi párnak első uokaja. A francia uemzetgyűlés e hó 8-án a maire-törvényjavaslatok 268 szóval 226 ellen elfogadta azon indítványt, hogy a javaslat tárgyalása halasztassék el, míg a municipiumi törvényjavaslat is napirendre kerül. E szavazat következtében a miniszterek beadták lemondásukat;

— én azt hiszem, hogy ez a Bombay Jack intelligens ember s mi teljesen rábízhatók magunkat. Ő beszél ról, hogy utközben korallzónyokra fogunk akadni, de ez oly valami, a mi a fokalózhajóra ép oly veszélyes, mint ránk s neki ép anyyi bajt okozhat, mint nekünk. Lehet, hogy már fen is akadt valami korallszirten. Bombay Jack azt mondja, hogy itt a dagály s az apály sokkal nagyobb, mint másutt. Az elindulásnál jó lesz ezt figyelembe venni.

— Biztosak lehetünk benne — mondá Herbert — amint Norváll s Emmával föl s alá-értél a fedelzeten, — hogy a „Liffey” s a „Fradiavolo” szerencsésen kimenekültek a fokalózhajó körmei között s lehet, hogy Timmus kapitány s a bator Chartres ez idő szerint valahol a Cap körül örülnek az életnek.

— Mondja ön — szólt most Nora — hogy mitűnő semmi kilitásunk sem lehet arra, hogy Indiába menő hajóval találkozzunk, meddig járunk meg a tengeren, amig újra a Capra jutunk s onok töltnek megszábadniuk. — Félek, — viszonzá emez moso jogva — hogy a valás perczé meg nagyon messze van, s hogy 2 hónál előbb aligba részeseülök ez örömben, mint különben az ördögnek kívánok nevenapjára.

— Oh, — vágott közbe a kis Emma — Herbert ur, — szólit meg őt a kapi-

Hirdetési díj.

Őrhasábas petitorsért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több ízbeni hirdetések, alkuszint a legolcsóbb árért. Bélyegdíj: minden bejtatásért külön 30 kr. „Nyitltér”-en megjelölő közlemény őrhasábas sorra 16 kr. Név, vagy bérmentetlenül bekallótt kéziratok nem vétnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adnak vissza.

Színházi szemle.

Csütörtökön szíre került a „Makranczos hölgy” Sakespeare 5 felv. vígjátéka. Katolint most Törökne személyesítette, még pedig igen szép sikerrel. Az előadás általán véve öszzevagyó s a közönség is közép számmal jelent meg.

Pénteken „A mai paraszti” vígjáték; „Gringoire”, vígjáték, és „Szép Galathéa” operette adtak.

Péntek a bójt s kegyes elmékedések napja, hanem a mi színházi közönségünknek pénteken este nem volt oka az utóbbira emlékezni s nem alkalma az esőt gyakorolni. Az előadott darabok változatossága s színészeink öszzevagyó játéká elég kövér szellemi táplálékul szolgált, hogy ez estét bójtönsök ne nevézzük; — a művek beltartalmá pedig sokkal inkább érzékieskedozottabb volt, hogy sem a közönségnek ideje maradt volna valamely bójti emlékedésre.

A mai paraszti, vígjáték, melynek meséje abból áll, hogy egy francia paraszti, ki latniul ért és vivni tud, s ki egy magasabb jövőről ábrándozó kis leányt vett nőül, e not az őt elántórtani vágó párisi uracs körmei közöl egy esel által megmenti (miután a nő nagát megmenteni képtelen, mert hisz a francia színháziok fogalma szerint az ily nők agron is romatikusok voltak) nem bővítközik valami nagy erkölcsi nappal; mert a férj által megmentett nő erőny nem erkölcsi diadal s ily a darab szemlélese közben nincs oka a nézőnek a diadalmasokó föléb leüest feltevesztése s a nevessegek közt büntöt szívből kikaczagni.

A másik vígjáték: Gringoire már több jelentőséggel bír; de aig engednek még tört keblűnben a szellem diadalán által előidé-zett nemesebb érzéseinek s már fölgördült a függőny s mi felelve a futó benyomást, a Szép Galathéa kaczer, mámorító dallamát kísé- rő, szemleink pedig a clastics mult szíre-földeten bajjal által lönek helybeliseve.

Színházunk mindmákor darabban öszzevagyon játszáték; (hogy igazságtalanokunk ne vadalóhassanak, meg kell értenünk miszerint Baróti os este „A mai paraszti” szerepét kevesebb alpthozással s több cletmű-séggel adta, mint máskor tenni szokta; a pntek-est kedélyes este lön s a szép számmal öszzegyűlt közönség nem nagy lelki épülés-el ugyan — de azért megegedetten öszzöt szét.

— Oroszok Budapestén. Tegnap volt 25 éve, hogy királyunk egy orosz gránátos ezred tulajdonosa lett. Ez alkalomból Varsóból, a nevezett ezred részéről küldötték tisztelgőt napnap a királynál. Az oroszokat természetesen sokan megunették.

UDONNACOK.

* A tisztántuli ref. egyházkerület gyűlése ma kezdetett meg a foiskolai gyűlésterem-

ne higgye, hogy Nora nagyon vágódónk ehajó-ról. Ellenkezőleg, ő igen örült, midőn a sziget körül sehol sem találtunk Indiára menő hajó-ra. Csak maga volt bus e föltét. Ami engem illet, én akár egész életemet át itt maradték lettem, én akár egész életemet át itt maradték lettem, én akár egész életemet át itt maradték lettem.

A kis Emma csakna szavait az árboez-kosárban levő örszem kiáltása szakasztá fölbe: — lágeen vitorák elottunk!

A vészmadár legényese egy és ugyan azon pillanatan talpon volt.

Hollát! Föl a nagy és Matsvitorák! Feszítettek a középvitorákat. Utána! — Végzényel a kapitány.

A hölgyek lementek a kajütébe, a kapitány az árboezkosárba hágott a toteskoppal. — Nagy brigantine! — jelenté — ugyan-azon uton halad, mint mi, de kevesebb szírel.

Kétkedni sem lehetne rajta, hogy ezen vitorák a fokalózhajórtól valók. Bombay Jack is ezt állítá. A küzdelem perczé tehát megérkezett. (Folyt. következik.)

TÁRCSA.

„VÉSZMADÁR.”

— Regény s tengerészéletből, három kötetben. — Irtá a „Rockingham” szerzője. Fordította Kompolthý Tivadár.

Maxodik kötet. — VII. resz. (45-ik folytatás.)

— Ekkor a natal herceg, kinek arca az örömtől sugárzott, legugrott a földre, karját öszzefonta mellet s egy jól kiszámított ugrással leugrott a lyukba — s elment. Atya ránt nézett, fejével igenölőse bolygott s aztán körötte fia példáját. Nekem hasonlólag kelle követe fia példáját. Nekem hasonlólag kelle követe fia példáját. Nekem hasonlólag kelle követe fia példáját.

